

Často kladené otázky k adaptačným triedam

- 1) Je možné do adaptačnej triedy zaradiť žiaka-cudzinca, ktorý už absolvoval predchádzajúci rok niektorý ročník na našej základnej škole?

V prípade, že žiak, ktorý už je žiakom základnej školy a absolvoval prechádzajúci školský rok nižší ročník základnej školy, na základe posúdenia jeho vzdelávacích výsledkov v celkovom hodnotení prospel a teda úspešne absolvoval daný ročník, nespĺňa podmienky zaradenia do adaptačnej triedy v nadväzujúcom ročníku základnej školy.

- 2) Môžu byť do adaptačnej triedy zaradení aj žiaci prvého ročníka?

Áno, do adaptačnej triedy možno zaradiť žiakov všetkých ročníkov základnej školy.

- 3) Je možné zriadiť adaptačnú triedu v školách pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením?

V školách pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením nie je možné otvoriť adaptačnú triedu. Dokument Usmernenie k adaptačnej triede v základnej škole, ktorého prílohou sú Často kladené otázky sa nevzťahuje na základné školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením.

- 4) Ako môžeme efektívne vyučovať v adaptačnej triede skupinu žiakov s rôznym migračným pozadím?

Adaptačné triedy sú špecifickým nástrojom aj na podporu žiakov z iných socio-kultúrnych prostredí, ktoré im umožňujú plynulejší prechod do bežného školského prostredia. V prípade, že žiaci pochádzajú z rôznych kultúrnych a jazykových prostredí, je dôležité prispôbiť metódy a formy výchovy a vzdelávania tak, aby zohľadňovali ich individuálne potreby. V adaptačných triedach sa preto žiaci zameriavajú na získanie nielen jazykových, ale aj kultúrnych zručností. Adaptačné triedy majú zároveň poskytovať bezpečný priestor, v ktorom sa žiaci môžu postupne prispôbovať novému vzdelávaciemu systému, učebným materiálom a kultúrnym normám. Vyučovanie o rôznych kultúrach, ich prínosoch a spoločne zdieľaných hodnotách môže tento proces adaptácie podporiť.

- 5) Akým spôsobom sú adaptačné triedy financované?

Financovanie adaptačných tried nie je osobitne zohľadnené v normatívnom financovaní škôl. V prípade nedostatku finančných prostriedkov, pokiaľ dôvodom nedostatku je skutočnosť, že v školách zriaďovateľa sa vzdelávajú žiaci v adaptačných triedach, môže zriaďovateľ školy požiadať o dofinancovanie v rámci dohodovacieho konania v súlade s § 8c zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

V prípade žiakov so špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou, ktorí boli zaradení do adaptačnej triedy z dôvodu úpravy cieľov, metód, foriem alebo prístupov vo výchove a vzdelávaní, je taktiež možné použiť zvýšený normatívny príspevok na žiakov so ŠVVP na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu v súvislosti so vzdelávaním v adaptačnej triede.

Ďalšie finančné prostriedky môžu školy získať prostredníctvom národných projektov v rámci oblasti na podporu kvalitného a inkluzívneho vzdelávania.

6) Je možné v adaptačnej triede vyučovať žiakov viacerých ročníkov?

Zriadiť adaptačnú triedu pre najmenej štyroch a najviac desiatich žiakov z viacerých ročníkov toho istého vzdelávacieho stupňa je možné. Spravidla pôjde o prípady, ak škola nedisponuje materiálo-technickým zabezpečením, priestorovými, personálnymi a finančnými podmienkami na zriadenie adaptačnej triedy pre žiakov každého ročníka zvlášť.

7) Za akých okolností a v akých podmienkach je vhodné zriadiť adaptačnú triedu?

Každý má právo na vzdelanie, nezávisle od toho, či ovláda alebo neovláda vyučovací jazyk. Cieľom zriadenia adaptačných tried je poskytnúť žiakom možnosť nadobudnúť znalosť vyučovacieho jazyka prostredníctvom intenzívnej práce v skupine s nižším počtom žiakov, možnosti čast' výchovno-vzdelávacieho procesu uskutočňovať v cudzom jazyku alebo jazyku národnostnej menšiny a upravených metód a foriem vzdelávania. Zároveň majú žiaci pokračovať v osvojovaní učiva ostatných predmetov s cieľom minimalizovať negatívny vplyv nedostatočného ovládania vyučovacieho jazyka. V prípade žiakov, ktorým zariadenie poradenstva a prevencie na základe diagnostiky odporučilo úpravu cieľov, metód, foriem alebo prístupov vo výchove a vzdelávaní, najmä v prípade prestupu do „bežnej“ základnej školy zo základnej školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, alebo z triedy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, majú byť vytvorené podmienky na postupné začlenenie žiaka do vzdelávania s kolektívom žiakov „bežnej“ triedy. Zriadenie adaptačnej triedy sa odporúča, ak školu navštevujú minimálne štyria žiaci, ktorí spĺňajú podmienky na zaradenie do adaptačnej triedy a zároveň ak škola disponuje materiálo-technickým zabezpečením a priestorovými, personálnymi a finančnými podmienkami na zriadenie adaptačnej triedy.

8) Existuje minimálna materiálo-technická alebo personálna požiadavka na zriadenie adaptačnej triedy?

Pre plnohodnotné pôsobenie adaptačnej triedy sa odporúča, aby škola disponovala voľnou učebňou, ktorá spĺňa požiadavky vymedzené právnymi predpismi (predovšetkým vyhláškou č. 75/2023 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež), v ktorej bude prebiehať vzdelávací proces žiakov. Adaptačné triedy majú svojho vlastného triedneho učiteľa, ktorý musí spĺňať požiadavky podľa zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Učiteľ môže vykonávať činnosť triedneho učiteľa v „bežnej“ triede aj adaptačnej triede súbežne. Odporúča sa, aby v adaptačnej triede pre žiakov, ktorí nedostatočne ovládajú vyučovací jazyk, mal vyučujúci prax v oblasti vyučovania predmetu zameraného na osvojenie si vyučovacieho jazyka alebo cudzieho jazyka v aprobácii s vyučovacím jazykom. V prípade adaptačných tried zriadených pre žiakov, ktorým zariadenie poradenstva a prevencie na základe diagnostiky odporučilo úpravu cieľov, metód, foriem alebo prístupov vo výchove a vzdelávaní, sa odporúča, aby mal učiteľ prax v oblasti špeciálnej pedagogiky. Ak v škole pôsobí školský podporný tím, odporúča sa, aby jeho členovia aktívne spolupracovali s triednym učiteľom a zákonnými zástupcami pri začleňovaní žiakov a podpore ich vzdelávacieho úspechu

9) Akým spôsobom je v adaptačných triedach overované osvojenie si vyučovacieho jazyka?

Osvojovanie si vyučovacieho jazyka, tak ako všetky ostatné predmety, je priebežne monitorované a vyhodnocované triednym učiteľom v spolupráci s ostatnými učiteľmi a výchovným poradcom. Na tento účel sa hodnotenie jazykových schopností vzťahuje na čiastkové výsledky a prejavy žiaka na vyučovacích hodinách a posudzujú sa jeho komunikačné schopnosti, najmä ústne a písomné spôsobilosti a čitateľská gramotnosť, prostredníctvom sústavného sledovania výkonu žiaka, diagnostickým pozorovaním a rozhovormi so žiakom. Zmenu jazykovej úrovne identifikovanej prostredníctvom odporúčaného vstupného testu možno overovať zopakovaním tohto testu.

10) Ak nemáme na našej škole vhodné podmienky na zriadenie adaptačnej triedy, môžu naši žiaci navštevovať adaptačnú triedu na inej škole, t. j. je možné zdieľať adaptačné triedy?

Nie je možné zdieľať adaptačné triedy. Zákonný zástupca žiaka môže využiť inštitút prestupu na inú základnú školu, ktorá má zriadené adaptačné triedy, ak ide o žiaka druhého a vyššieho ročníka. Ak ide o žiaka prvého ročníka, je možné absolvovať zápis v inej škole, ktorá má zriadené adaptačné triedy. Na webovom sídle ministerstva je zoznam škôl, ktoré zaviedli adaptačné triedy a ktoré v takýchto prípadoch môžete kontaktovať - <https://www.minedu.sk/adaptacne-triedy/>.

11) Je rozdiel medzi jazykovým kurzom a adaptačnou triedou?

Jazykový kurz sa poskytuje ako podporné opatrenie, ktorým je podľa § 145a ods. 2 písm. e) školského zákona *Zabezpečenie poskytovania kurzu vyučovacieho jazyka školy alebo inej podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy* – zlepšiť jazykové kompetencie detí/žiacov vo vyučovacom jazyku školy prostredníctvom podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy u detí/žiacov, ktorých materinský jazyk sa líši od vyučovacieho jazyka školy, ktorú navštevujú a u detí/žiacov, ktorých znalosť vyučovacieho jazyka školy je nižšia ako veku primeraná znalosť vyučovacieho jazyka školy.

Toto podporné opatrenie podľa katalógu poskytuje pedagogický zamestnanec v kategórii učiteľ alebo pedagogický asistent, resp. vychovávateľ v špeciálnom výchovnom zariadení. Jazykové kurzy pre deti cudzincov môže organizovať aj iná právnická alebo fyzická osoba (§ 146 ods. 6 školského zákona).

Jazykový kurz sa môže realizovať v podobe rozšíreného jazykového vzdelávania v rámci povinného vyučovacieho predmetu, voliteľného vyučovacieho predmetu, kurzu či doučovania so zameraním na osvojovanie si vyučovacieho jazyka. Jazykový kurz, je realizovaný priamo v škole, mimo školy alebo dištančnou formou prostredníctvom dostupných komunikačných prostriedkov založených na využívaní počítačových sietí. Podporné opatrenie sa poskytuje individuálne alebo skupinovo.

Adaptačná trieda v základnej škole vytvára vhodné podmienky na „kompenzáciu chýbajúceho obsahu vzdelávania pre žiakov“, ktorí nemajú predpoklad úspešne zvládnuť daný ročník základnej školy z dôvodu, že

- 1) nedostatočne ovládajú vyučovací jazyk, pričom žiaci majú nadobudnúť znalosť vyučovacieho jazyka obvykle prostredníctvom intenzívnej práce v skupine s nižším

počtom žiakov a zároveň pokračovať v osvojovaní učiva ostatných predmetov s cieľom minimalizovať negatívny vplyv nedostatočného ovládania vyučovacieho jazyka,

- 2) zariadenia poradenstva a prevencie na základe diagnostiky odporučilo úpravu cieľov, metód, foriem alebo prístupov vo výchove a vzdelávaní, aj v prípade prestupu žiaka zo základnej školy alebo triedy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením do „bežnej“ triedy základnej školy. Cieľom je vytvoriť podmienky na postupné začlenenie žiaka do kolektívu „bežnej“ triedy, aby žiaci úspešne zvládli obsah vzdelávania príslušného ročníka.

12) Môžu byť žiaci, ktorí nedostatočne ovládajú vyučovací jazyk a tí, ktorým zariadenie poradenstva a prevencie na základe diagnostiky odporučilo úpravu cieľov, metód, foriem alebo prístupov vo výchove a vzdelávaní, zaradení do jednej adaptačnej triedy spoločne?

Adaptačnú triedu možno zriadiť spoločne pre žiakov, ktorí sú do nej zaradení podľa § 29 ods. 14 písm. a) a písm. b) školského zákona, ak nie je z priestorových, personálnych a finančných podmienok školy možno zabezpečiť vzdelávanie pre žiakov zvlášť. Adaptačnú triedu možno zriadiť pre najmenej štyroch žiakov a najviac desiatich žiakov z jedného ročníka alebo z viacerých ročníkov. Ak je počet žiakov v adaptačnej triede nižší ako štyria žiaci, adaptačná trieda sa zruší.

13) Majú adaptačné triedy vlastných triednych učiteľov?

Adaptačné triedy majú tak, ako „bežné“ triedy triednych učiteľov, ktorí koordinujú výchovu a vzdelávanie v príslušnej triede. V adaptačných triedach triedni učitelia úzko spolupracujú s triednymi učiteľmi v pôvodných triedach žiakov pri ich úspešnom spätnom zaradovaní do pôvodného kolektívu žiakov. Učiteľ môže vykonávať činnosť triedneho učiteľa v „bežnej“ triede aj adaptačnej triede súbežne.

14) Sú adaptačné triedy samostatné v nadväznosti na evidenciu v RIS?

Adaptačné triedy sa evidujú v školskom informačnom systéme školy ako samostatné triedy s príznakom „špecializovaná trieda“ do 1.9.2025 a od 1.9.2025 s príznakom „adaptačná trieda“.

15) Akú dokumentáciu sa používa v adaptačných triedach?

Aj na adaptačné triedy sa vzťahuje vyhláška č. 339/2023 Z. z. o pedagogickej dokumentácii a ďalšej dokumentácii. Triedny učiteľ používa tú istú dokumentáciu ako v bežnej triede základnej školy. V rámci dokumentácie sa odporúča, aby školy uviedli do katalógového listu informáciu v časti „poznámky“, že žiak bol od – do zaradený a vzdelávaný v adaptačnej triede s uvedením dôvodu.

16) Ako budú žiaci v adaptačných triedach hodnotení?

Žiaci v adaptačných triedach sú hodnotení ako ostatní žiaci základnej školy podľa § 55 školského zákona. Pri hodnotení žiaka zaradeného do adaptačnej triedy z dôvodu nedostatočného ovládania vyučovacieho jazyka je potrebné prihliadať nielen na úroveň ovládania slovenského jazyka, ale zohľadňovať pri hodnotení aj individuálnu situáciu (osobnostné, psychické, fyzické osobitosti žiaka, jeho rodinné zázemie, osobitosti vyplývajúce zo zdravotného stavu a pod.). Učiteľ uplatňuje aj v adaptačných triedach v procese hodnotenia primeranú náročnosť a pedagogický takt voči žiakovi rešpektujúc práva dieťaťa. Predmetom hodnotenia vo výchovno-vzdelávacom procese sú najmä učebné výsledky žiaka,

ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

17) Platí pre žiaka v adaptačnej triede iný učebný plán?

V adaptačnej triede sa žiak vzdeláva v súlade s bežným učebným plánom pre príslušný ročník.

18) Ak si nevieme poradiť, koho môžeme s prípadnými otázkami ohľadom adaptačných tried kontaktovať?

V prípade akýchkoľvek otázok prosím kontaktujte ministerstvo prostredníctvom e-mailu na adrese: adaptacnetriedy@minedu.sk. Zároveň sú Vám k dispozícii kolegyne a kolegovia z odboru metodiky na príslušných RÚŠS. Ministerstvo taktiež vedie na svojom webovom sídle zoznam škôl, ktoré zaviedli adaptačné triedy a ktoré môžete kontaktovať s relevantnými otázkami – <https://www.minedu.sk/adaptacne-triedy/>.